

Mineraltur til Bjønndalen Bruk, Nittedal 14.06.92

Vi møttes foran porten til Bjønndalen Bruk kl. 11.00. Det var overskyet, men likevel fint turvær.

Faglig leder for turen var Lars O. Kvamsdal.

Som vanlig for Steinklubbens turer var frammøtet godt. Vi telte 18 biler og ca. 50 deltakere.

Lederne, Lars O. Kvamsdal og Bjørn Funke delte ut ark til alle med beskrivelse av alle de mineraler vi kunne vente å finne her.

Lars ønsket alle velkommen og orienterte oss om dagens "mineraljakt". Vi fikk vite at Bjønndalen Bruk ligger i rombeporfyrlava, og at rombeporfyrlava bare er kjent funnet tre steder i verden: I Oslo-feltet, på Kilimanjaro og Antarktis.

I de lagdelte bergarter – på grensen mellom disse og lavabergarter – kunne vi regne med å gjøre spennende mineralfunn. Ettersom Bjønndalen Bruk jo er et steinbrudd i drift, her utvinnes pukk til veiarbeid, ble vi alle oppfordret til stor forsiktighet.

Vi kjørte et godt stykke innover i området. Her var det bratte bergvegger i bruddene med dype stup, løse steiner og løse kanter. Det ble et helt spesielt landskap å gå i. Vi forsto godt at det var viktig å overholde forsiktighetsreglene!

Nå var det bare å sette fra seg sekkene og gå igang! Mineralene lå åpent, det var lett å finne noe. Vi kunne bare snu på steiner. Det varte heller ikke så lenge før mange av mineralene som sto på lista vår var funnet. Lars og Bjørn laget en utstilling av de mineraler som ble funnet etterhvert, slik at vi alle kunne se hvordan de typiske eksemplarene av hvert enkelt mineral så ut. Og ellers fikk også Lars og Bjørn nok å gjøre med bestemmelse av mineralfunn for oss. Lupa var flittig i bruk.

Lars fortalte om dannelsen av mineral-

krystaller, at det ble dannet gasslommer i lavaen. Etter at lavaen størknet, ble hulrommet fylt med andre mineraler, og fine krystaller fikk vokse i disse hulrommene.

Pyrittkrystallene som ble funnet var så fine og helt regelmessige at en skulle trodde de var maskinlaget. De så her ut som små terninger, firkanter og det var lett å hakke dem løs fra større steiner. Pyrittkrystallene har fått vokse i flytende medium (lava) og deretter størknet og fått sin flotte regelmessige form. Det ble funnet helt nydelige flusspatkrystaller og store granatkrystaller.

Vi fant også hornblende (amfibol). Hornblende i krystallform opptrer mest i kompakte masser. Forskjellige kalkspatkrystaller ble også funnet. Kalkspat er det mineral som har de fleste krystallformer. På noen kalkspatkrystaller vi fant var det små pyrittkrystaller nærmest som en hinne.

Det var stor aktivitet og mange fine funn blant deltakerne. Etterhvert tok vi oss likevel tid til en spisepause. Sola tittet frem og varmet godt og skyene trakk seg unna.

På det siste stedet vi besøkte var det masse grønn hornblende, magnetitt/hematitt-blanding, mørk grønn kloritt og feltspatkrystaller. Listelava som vi så her var en litt annen type lava fra Permtiden. Det var mye lysegrønn epidot å se – sammen med mørkere grønn hornblende hvor vi tydelig kunne se de typiske fibre.

Så ruslet vi ned igjen til sekkene våre og pakket forsiktig sammen dagens fangst.

Fra Steinklubbens blad